

‘Omgevallen boekenkast’ over de link tussen filosofie en theologie

We hebben allemaal een filosofie, laten we er dan ook maar voor zorgen dat we de onze op orde hebben. Dat stelt de Britse predikant en hoogleraar Andrew Davison in zijn boek *Uit liefde voor de wijsheid*.

Recensie

Tjerk de Reus

De ideeën die wij hebben over rechtvaardigheid, over goed en kwaad, over God en over de ‘zins des levens’ - die hebben we niet allemaal zelf bedacht. Alleen al daarom is het nuttig om je te verdiepen in de geschiedenis van het denken ofwel de filosofie, vindt Andrew Davison, van wie een opmerkelijk boek vertaald is in het Nederlands: *Uit liefde voor de wijsheid*. Hierin draait het om de samenhang tussen filosofie en theologie, en dat is minder ingewikkeld dan het wellicht klinkt. Grote filosofen als Plato en Kant hebben gedachten op papier gezet over God en religie, en dat heeft ook de theologie beïnvloed. Om die reden, zegt Davison, is het nuttig te weten waar de grote filosofen het over hebben in hun belangrijkste publicaties.

Maar er is nog iets anders wat hem drijft: ‘we lopen minder kans dat onze theologie door de filosofie gekaapt wordt als we de filosofie voldoende aandacht schenken. We leren meer filosofisch te denken om theologisch beter uitgerust te zijn.’

Leerboek

Deze laatste zin lijkt ook te verraden dat dit vooral een leerboek is voor theologiestudenten. En inderdaad, als je de zeventien hoofdstukken doorleest, krijg je de indruk dat Davison een reeks informatieve colleges heeft gegeven aan een seminarium voor predikanten, en die naderhand heeft uitgeschreven, met dit boek als resultaat.

In de inleiding bij het boek maakt Davison een opmerking die

bevreemding wekt. Hij beweert dat ‘de Angelsaksische en Nederlandse cultuur weinig ruimte (bieden) om over deze dingen na te denken’. Dit is een merkwaardige constatering, want in het Nederlandse culturele klimaat is juist veel openheid voor filosofie. Ook theologen beschikken vaak over een redelijke basiskennis van de filosofie. Wat blijkt: de vertaler of uitgever heeft de frase ‘en de Nederlandse cultuur’ zelf toegevoegd. In het Engelstalige origineel wordt alleen de Angelsaksische cultuur genoemd. Dit maakt het verklaarbaar dat dit boek een stortvloed aan informatie bevat die in

Ook theologen beschikken vaak over een redelijke basiskennis van de filosofie

Nederland voor een groot deel al bekend is van handboeken en overzichtswerken. In de Angelsaksische wereld is de kennis daarover nogal schamel, denkt Davison kennelijk.

Het eigenlijke betoog van Davison stelt soms een beetje teleur. Bij elk hoofdstuk vraag je je af wat de auteur precies voor ogen staat. Wil hij een vlotte introductie geven op een bepaalde denker? Of wil hij in het werk van een filosoof speuren naar theologische vraagstellingen en die vervolgens verhelderen, analyseren en beoordelen? Het lijkt vaak vooral het eerste te zijn, ter-

wijl je van een boek als dit juist ook verwacht dat de impact van de filosofie op de theologie scherp in beeld komt. Natuurlijk komt er wat dit betreft wel van alles aan de orde, maar vraagstellingen worden vaak niet grondig uitgewerkt. Soms ben je in een ommezieën bij een Bijbeltekst beland, waarmee de zaak dan ‘weerlegd’ is. Davison is vaak alweer bij een volgend station als je net begint warm te lopen voor een kwestie die Plato, Hegel of Wittgenstein aan de orde stelden.

Raak en grof

Dan de kwaliteiten van dit boek, die er ook zijn. Davison is een enthousiaste verteller, die het nodige heeft bestudeerd. Hij is een omgevallen boekenkast, en van dergelijke mensen steek je altijd wat op. Al lezend kom je van alles te weten, bijvoorbeeld over de stand van zaken in bepaalde onderzoeksgebieden. Aan het slot van elk hoofdstuk geeft hij een reeks literatuurverwijzingen, voorzien van commentaar. Voor de geïnteresseerde lezer is dit erg stimulerend.

Daarbij is Davison iemand die graag met beide benen op de grond staat, en dat kun je wel een kwaliteit noemen voor iemand die diep in de filosofie is gedoken. Over de grote hoofdstromen in het vak (de analytische school en de zogenaamde continentale filosofie) zegt hij bijvoorbeeld: ‘Met een licht gevoel voor parodie kunnen we zeggen dat analytische filosofen exacte antwoorden geven op vragen die er niet al te veel toe doen, terwijl hun continentale collega’s troebele antwoorden geven op vragen die er wel toe doen.’

Davison typeert de dingen vaak raak, soms ook een beetje te grof, op een manier die onder Nederlandse auteurs nogal ongebruikelijk is. Afgezien van het feit dat je van alles kunt leren van dit boek, maken deze benadering en betoogtrant de inhoud aantrekkelijk voor een brede lezersgroep.

Uit liefde voor de wijsheid. De grote filosofen en hun invloed op de theologie. Andrew Davison. Kok, 39,99 euro